Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Lausunto 10.10.2018

Jorma Kantola

Eduskunnan lakivaliokunta

Asiantuntijakuuleminen 11.10.2018 klo 10.40

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi rikoslain 17 luvun, ulkomaalaislain 185 §:n ja aluevalvontalain 44 §:n muuttamisesta (HE 146/2018 vp)

Sisäministeriön maahanmuutto-osasto lausuu seuraavaa. Kuten hallituksen esityksen johdannosta ilmenee, esitys perustuu hallituksen neuvotteluissa 11.9.2015 hyväksyttyihin maahanmuuttopoliittisiin toimenpiteisiin ja 8.12.2015 julkaistuun hallituksen turvapaikkapoliittiseen toimenpideohjelmaan. Pyrkimyksenä on yhdenmukaistaa maahanmuuttoa ja turvapaikanhakemista koskevia käytäntöjä EU- ja Pohjoismaiden kanssa.

Hallituksen esityksen keskeisiä tavoitteita ovat maahantulokiellon rikkomisen rangaistavuutta koskevan lainsäädännön yhdenmukaistaminen muiden Pohjoismaiden kanssa ja kansallisen lainsäädännön selkeyttäminen.

Niin Ruotsissa, Tanskassa kuin Norjassakin maahantulokiellon rikkomisesta on säädetty ankarimmaksi rangaistukseksi vankeutta. Ehdotetulla lainsäädännöllä saatettaisiin Suomen lainsäädäntö rangaistavuuden osalta vastaamaan paremmin muiden Pohjoismaiden lainsäädäntöä.

Esityksellä ehdotetaan kansallista lainsäädäntöä selkeytettäväksi. Nyt rangaistussäännöksiä on kahdessa laissa ja kolmessa eri rikossäännöksessä. Maahantulokiellon rikkomisesta voidaan siten tapauksesta riippuen määrätä rangaistus rikoslain valtionrajarikosta tai lievää valtionrajarikosta taikka ulkomaalaislain ulkomaalaisrikkomusta koskevien säännösten perusteella. Lisäksi nykyisten maahantulokiellon rikkomista koskevien rangaistussäännösten perusteella on jossakin määrin epäselvää se, miten rangaistavuuden piiriin kuuluvat sellaiset tapaukset, joissa rikotaan toisen Schengen-valtion määräämää Schengen-aluetta koskevaa maahantulokieltoa. Nykyisistä rangaistussäännöksistä ei suoraan ilmene se, että maahantulokiellon rikkomiseen voi myös syyllistyä Suomeen tuleva henkilö, jonka toinen Schengen-valtio on määrännyt Schengen-aluetta koskevaan maahantulokieltoon.

Esityksessä on myös otettu huomioon voimassa olevan sääntelyn jälkeen voimaan tullut Euroopan unionin lainsäädäntö ja EU-tuomioistuimen oikeuskäytäntö.

Sisäministeriön maahanmuutto-osasto on osallistunut hallituksen esityksen valmisteluun, eikä esityksessä ehdotettuun sääntelyyn ole huomauttamista.

Esityksellä tavoitellaan erityisesti maahantulokiellon rikkomista koskevien rikosten ennalta ehkäisyä. Olisi hyvä, jos vaikuttavuutta saataisiin lisättyä. Maahantulokiellon rikkomiset ovat yleistyneet osin sen vuoksi, että samat henkilöt syyllistyvät toistuvasti rikkomuksiin. Nykyisellä rangaistussääntelyllä ei tunnu olevan riittävää ennalta estävää vaikutusta. Toisaalta käytännön tuomitsemistoimintaan tulee jatkossa uudenlaista haastetta, kun rangaistuksen määräämisessä ei enää voitaisi käyttää sakkomenettelyä.